
Przedmowa

Szanowni Państwo, Drodzy Czytelnicy

Podręcznik „Choroby zakaźne i pasożytnicze” jest przewodnikiem dla studentów i lekarzy wszystkich specjalizacji po skomplikowanej mapie zagrożeń związanych z chorobami zakaźnymi. Infekcje wciąż stanowią bowiem istotny problem zdrowotny, mający szczególne odniesienie do szeroko pojmowanego zdrowia publicznego.

Olbrzymi postęp w zapobieganiu chorobom infekcyjnym, w ich diagnostyce i leczeniu zwraca jeszcze bardziej uwagę na to, jak bardzo przebieg chorób zakaźnych uległ zmianie, choć nadal mogą stanowić zagrożenie życia zwłaszcza u najmłodszych lub najstarszych pacjentów.

Niezwykle ważną obserwacją ostatnich lat jest potwierdzenie udziału czynnika infekcyjnego w rozwoju chorób nowotworowych, a także ich prawdopodobne znaczenie w rozwoju innych chorób, w tym niektórych schorzeń neurodegeneracyjnych. Reaktywacja zakażenia niektórymi wirusami u chorych onkologicznych czy po przeszczepach narządowych pogarsza przebieg choroby zasadniczej, utrudniając lub wręcz uniemożliwiając leczenie – ten aspekt zakażeń został także zasygnalizowany w podręczniku.

Epidemiologia jako nauka jest odrębną dyscypliną medyczną, ale warto wiedzieć, że powstała i nadal wspaniale rozwija się na bazie zakażeń i chorób zakaźnych. Analizy epidemiologiczne jako jedyne stanowią podstawę propagowania i oferowania ludziom różnych metod zapobiegania chorobom zakaźnym nie tylko w Polsce, ale i na całym świecie. Należy szczególnie podkreślić, że wielu chorobom zakaźnym można zapobiegać poprzez szczepienia. Niestety wiele osób, w tym młodych ludzi, także ze środowiska medycznego, wątpi w ich bezpieczeństwo i skuteczność. Być może informacje zawarte w podręczniku wpłyną na zmianę tego stanowiska.

Wspaniale rozwijające się techniki biologii molekularnej szeroko implementowane w różnych dziedzinach medycyny znalazły szerokie zastosowanie w identyfikacji czynników biologicznych jako sprawców choroby, określaniu skuteczności terapii, rozpoznawaniu mutacji odpowiedzialnych za zjawisko lekooporności i, co ważne, w dochodzeniach epidemiologicznych.

Ostatnich 20 lat to okres znaczącego zwiększenia się możliwości skutecznej terapii wielu zakażeń, szczególnie wirusowych odpowiedzialnych za przewlekłe choroby spowodowane m.in. przez wirusy zapalenia wątroby typu C, B czy HIV.

W leczeniu chorób zakaźnych o etiologii bakteryjnej współczesna medycyna niestety boryka się z wielką trudnością jaką jest narastająca lekooporność bakterii. Ujęte w treści podręcznika zasady racjonalnej antybiotykoterapii pozwolą niewątpliwie na wybór nie tylko odpowiedniego leczenia, ale także wskażą możliwości ograniczania selekcji szczepów lekoopornych.

W praktyce klinicznej choroby zakaźne są definiowane w odniesieniu do narządu, w którym stwierdza się zmiany chorobowe, np. zapalenie płuc. Jest rzeczą oczywistą, że proces diagnostyczny podjęty przez lekarza potwierdza lub wyklucza to wstępne rozpoznanie. Tutaj należy zaznaczyć, że bogactwo flory bakteryjnej organizmu zdrowego człowieka, a w chorobie izolacja drobnoustroju z materiału biologicznego od chorego, wymaga wiedzy, czy aby jest to rzeczywisty czynnik sprawczy

obserwowanego schorzenia. Z tego też powodu redagując podręcznik oddawany do Państwa rąk, odnosimy choroby zakaźne do poszczególnych układów, np. oddechowego, nerwowego czy skóry. Zwracamy jednak też uwagę na zakażenia ogólnoustrojowe, wśród których posocznica jest najbardziej groźna, stanowi bowiem zagrożenia życia u około 30% chorych.

Autorzy poszczególnych rozdziałów są uznanymi specjalistami w różnych dziedzinach chorób infekcyjnych. Prezentują najczęstsze choroby zakaźne narządów i układów występujące u dorosłych i dzieci. Powszechnie wiadomo, że opiekunowie chorującego dziecka mogą zachorować na tę samą chorobę, która z reguły u dorosłych ma przebieg cięższy.

Niewątpliwie dyscyplina choroby zakaźne jest fascynująca i ciągle wspaniale rozwijająca się. Choroba zakaźna, którą należy rozpoznać i odpowiednio leczyć często bowiem stanowi wyzwanie, przed którym staje lekarz.

Mamy nadzieję, że podręcznik „Choroby zakaźne i pasożytnicze” będzie idealnym źródłem wiedzy dotyczącej chorób zakaźnych. Wierzymy, że będzie towarzyszył wszystkim zainteresowanym, ułatwiając rozeznanie w nierzadko trudnych sytuacjach diagnostyczno-terapeutycznych.

Prof. dr hab. n. med. Anna Boroń-Kaczmarska
Prof. dr hab. n. med. Alicja Wiercińska-Drapała